

13 kwietnia 2011

Narkotyki, alkohol i przemoc wśród świętokrzyskiej młodzieży

W 2010 r. Instytut Badawczy IPC z Wrocławia na zlecenie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej i Zdrowotnej Urzędu Marszałkowskiego przeprowadził badania w zakresie: używania i postaw wobec środków psychoaktywnych, świadomości młodzieży na temat zagrożeń związanych z HIV/AIDS oraz problematyki przemocy na terenie województwa świętokrzyskiego. Głównym celem badania było zdiagnozowanie problemu używania alkoholu i narkotyków przez dzieci i młodzież województwa świętokrzyskiego, jak również określenie zjawiska przemocy wśród tej grupy, jednocześnie dało możliwość wstępnego zdiagnozowania nowej formy przemocy, tj. cyberprzemocy. Badaniem została objęta grupa 2136 uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w przedziale wiekowym od 13 do 18 lat z terenu województwa.

Alkohol

Z przeprowadzonych badań wynika, że aż 78% świętokrzyskich uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych sięga po alkohol. Co trzeci z nich po raz pierwszy spróbował alkoholu podczas uroczystości rodzinnych. Jednocześnie alkohol jest „najpopularniejszym” i najłatwiejszym w dostępie środkiem psychoaktywnym wśród młodzieży. Ponad połowa badanych nastolatków (53%) po raz pierwszy spróbowała alkoholu między 13 a 15 rokiem życia. Najczęściej pierwszym wypijanym alkoholem jest piwo – 51% wskazań. 19% wybiera wódkę i szampana, a 9% wino. Niepokojące jest również zjawisko nieprzestrzegania przez sprzedawców zakazu sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim mimo zakazu pod karą grzywny. 22% badanych przyznało, że choć nie mają ukończonych 18 lat, to nie mają problemu z zakupem alkoholu, natomiast 16% stwierdziło, że czasami miało taki problem.

Narkotyki

Swoje doświadczenia z narkotykami miał, co piąty badany. Najpopularniejszym narkotykiem jest marihuana. Wynika to z faktu, iż młodzież nie traktuje popularnej „trawki” jako środka, który szybko uzależnia. W badaniu respondenci wskazywali nawet, że wolą, gdy ich znajomi palą marihuanę, ponieważ nie powoduje ona agresji, jak alkohol. Pod względem zażywania narkotyków najwięcej badanych z powiatu koneckiego przyznało, że miało kontakt z narkotykami – 50,72%. Na kolejnym miejscu pojawił się powiat starachowicki – 32, 19% wskazań. Najmniej nastolatków miało kontakt z narkotykami w Kielcach (powiat grodzki)

oraz w powiecie jędrzejowskim – odpowiednio 6, 6% i 7, 69% wskazań. 80% z tych badanych, którzy przyznali się do kontaktu z narkotykami twierdzi, że ich zażywanie nie powodowało u nich „żadnych skutków ubocznych”.

Przemoc i cyberprzemoc

Badani z przemocą spotykają się najczęściej na terenie swoich szkół (49% wskazań) na kolejnym miejscu jest dyskoteka (29%), impreza (25%), podwórko (22%). Najczęstszymi formami przemocy jest: popychanie, kopanie, bicie pięściami – czyli przemoc fizyczna, na dalszych miejscach znalazła się przemoc psychiczna w postaci szantażowania, zawstydzania czy wyśmiewania. Tylko 4% badanych przyznało, że są ofiarami przemocy w domu rodzinnym. Najczęstszym powodem źródła agresji jest konflikt z rówieśnikami (52%) oraz zazdrość (37%).

W badaniu została również podjęta próba zdiagnozowania zjawiska cyberprzemocy. Cyberprzemoc jest nową, bardzo szybko szerzącą się formą przemocy, stosowaną głównie przy pomocy internetu, telefonów komórkowych, kamer wideo, aparatów fotograficznych. Cyberprzemoc jest formą prześladowania innych osób za pośrednictwem mediów i komunikatorów. Prześladowca narusza dobra osobiste prześladowanego poprzez: obrażanie, poniżanie, straszenie ofiary wiadomościami sms czy też drogą elektroniczną. Inną formą cyberprzemocy jest umieszczanie w Internecie zdjęć lub filmów np.: z dyskotek, stacji lub innych miejsc w których „wydarzyło się coś interesującego”. Cyberprzemoc wywiera bardzo poważne skutki a jej bagatelizowanie może skutkować wręcz dramatycznymi konsekwencjami. Cyberprzemoc narusza prywatną przestrzeń ofiary, wywołuje lęk, niepewność, bezsilność. Permanentny stan zagrożenia może doprowadzić u ofiary do samobójstwa. Należy zwrócić uwagę, iż systematycznie obniża się wiek dzieci mających pierwszy kontakt z Internetem, aby chronić najmłodszych przed cyberprzemocą dorośli muszą uświadamiać, jakie niebezpieczeństwa kryje internet oraz jakiego typu zachowania mogą pociągać za sobą określone konsekwencje. Skuteczna ochrona dzieci przed cyberprzemocą to konsekwentne stosowanie podstawowych zasad bezpieczeństwa w internetowym świecie. Z uzyskanych danych wynika, iż z tym problem w województwie zetknęło się 17 % badanych. Zdecydowanie częściej cyberprzemocą nękana jest młodzież mieszkająca w miastach. Wynika to zapewne z lepiej rozwiniętej sieci internetowej, a co za tym idzie szerszego dostępu do Internetu.

Papierosy

Z uzyskanych danych wynika, iż w województwie świętokrzyskim co trzeci nastolatek regularnie pali papierosy. Pomimo faktu, iż są osobami niepełnoletnimi to nie mają problemu z ich zakupem. Młodzież najczęściej papierosy kupuje w kiosku (57%), w sklepie osiedlowym (49%) na dyskotecę lub pubie (26%) w supermarkecie (25%). Najczęściej powodem sięgania

po papierosa jest chęć zaszpanowania oraz okazanie dorosłości. Regularnie pali 39,41% chłopców, natomiast do palenia okazjonalnego przyznało się 23,86% dziewcząt.

Zajęcia profilaktyczne i pomoc

Badani poproszeni zostali również o ocenę prowadzonych zajęć profilaktycznych. Najłatwiejszy dostęp do zajęć profilaktycznych ma młodzież w powiecie skarżyskim – uczestniczy w nich aż 88% respondentów. Natomiast najmniej osób w tego typu zajęciach uczestniczy w powiecie jędrzejowskim – 30,93% badanych. Największe zapotrzebowanie wśród młodzieży jest na spotkania z narkomanami, niepijącymi alkoholikami i innymi osobami, które same przeżyły problemy, o których mówią. W opinii uczniów takie pogadanki są „skuteczne, bo prawdziwe”. Historie opowiadane przez takie osoby są bardziej wiarygodne, a spotkania „ciekawe i pozostające na długo w pamięci”. Respondenci wskazali również, że z kampanii profilaktycznych nie uzyskują informacji dotyczących uzyskiwania pomocy. Takie informacje pozyskują z innych źródeł, najczęściej jest to internet. Wśród instytucji o których słyszeli, a które oferują pomoc w zakresie uzależnień najczęściej wymieniane były: Monar, OPS, Kościół.

Przeprowadzone badanie miało na celu głównie pomiar natężenia zjawiska używania środków psychoaktywnych w regionie. Celem badania była również próba identyfikacji i pomiaru czynników wpływających na rozmiary zjawisk. Badanie na takiej grupie uczestników wskazuje charakter zjawisk i ich rozmiar. Wyniki badania wskazują jakie konkretne działania profilaktyczne winny być podejmowane w skali lokalnej i regionalnej. Jednym z wniosków staje się wzmocnienie działań uświadamiających sprzedawcom powszechnie akceptowanego zjawiska sprzedaży wyrobów alkoholowych osobom nieletnim. Należy również dalej upowszechniać informacje dotyczące negatywnych skutków używania narkotyków i dopalaczy.

Raport z przeprowadzonych badań zamieszczony został na stronie www.sejmik.kielce.pl

Barbara Jakacka-Green, dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej i Zdrowotnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego